

Advokatpartnerselskab
Rådhuspladsen 4
1550 København V

Tlf. 33 34 00 00
Fax 33 34 00 01
CVR 35 20 93 52

Adv. René Offersen
J.nr. 287742-LGR

PROCESSKRIFT VEDRØRENDE EDITION

I Højesteretssag nr. 30/2014

15. juli 2014

Journalist Jørgen Dragsdahl
Pederstrupvej 55
2750 Ballerup
(Advokat René Offersen)

mod

Professor Bent Jensen
Vestergaard
Regissevej 2
5871 Frørup
(Advokat Karoly Németh)

Editionsbegæringens omfang

- 1 Bent Jensen har begæret, at PET skal pålægges at fremlægge fuldstændig afskrift og fremlæggelse af:
 - 1.1 Samtlige telefonaflytninger af Jørgen Dragsdahls telefon i perioden 1983-1986
 - 1.2 23 konkrete telefonaflytninger af Jørgen Dragsdahls telefon i perioden 1983-1990 uden udstregninger samt afklassificering af disse dokumenter
 - 1.3 Alt materiale, der forefindes i sagen *Operation DANNY* påbegyndt den 12. april 1983 og endt den 4. december 1990

- 1.4 Samtlige henvendelser fra PET til Københavns Byret om begæring af telefonaflytning eller indgreb i meddeleleshemmeligheden over for Jørgen Dragsdahl i perioden 1983 til 1986
 - 1.5 Samtlige byretskendelser samt kendelser om at Jørgen Dragsdahl ikke skulle gøres bekendt med disse kendelser
 - 1.6 Notat fra Katerinkins sag B206.433
 - 1.7 Rapport nr. 25 af 14. november 1994 fra Mitrokhin-BEMONA-arkivet
 - 1.8 Notat om personsager fra BEMONA-arkivet
 - 1.9 Dagsorden for Regeringens Sikkerhedsudvalgsmøde den 22. november 1985, notat af 18. november 1985, referat af møde af 22. november 1985 i Regeringens Sikkerhedsudvalg
 - 1.10 Notat omtalt i PET-Kommissionens beretning bind 13 (2009) note 438.
- 2 Begæringen bør ikke imødekommes.
 - 3 Jørgen Dragsdahl har siden 10. juni 2008 ikke modsat sig Bent Jensens editionsbegæring. Dette kan ikke opretholdes under hensyn til en flerhed af grunde:
 - 4 For det første er indholdet af editionsbegæringen i vidt omfang en gentagelse af tidligere editionsbegæring, hvor PET har afvist afklassificering, hvilket senere er blevet støttet af byretten, Østre Landsret og Højesteret. For byretten frafaldt Jørgen Dragsdahl sin indsigelse imod Bent Jensens første editionsbegæring af 2. november 2007. I det videre forløb frem til nærværende editionsbegæring har Jørgen Dragsdahl ikke modsat sig så meget som én eneste af de af Bent Jensen for byretten som for landsretten fremsatte editionsbegæring.
 - 5 For det andet bygger Bent Jensens editionsbegæring på adgang til PET's arkiv, som Jørgen Dragsdahl ikke har. Denne forskel stiller parterne ulige i oplysningen af sagen. Dette fremgår senest af Bent Jensens aktuelle editionsbegæring, der uberettiget anvender klassificerede oplysninger.
 - 6 For det tredje vil de personfølsomme oplysninger kunne skade Jørgen Dragsdahl og tredjemand i andre sammenhænge end dem, der måtte være relevante for op-

lysningen af nærværende sag. Jørgen Dragsdahl bestrider, at Bent Jensens editi-
onsbegæring omfatter relevante oplysninger af betydning.

- 7 Sidst er der ved afklassificering og fremlæggelse af yderligere materiale betydelig risiko for, at dette offentliggøres, selv om det fremlægges bag lukkede døre, således som det hidtil har været gjort med dokumentation fra PET. Der er gentagne gange gjort brug af både klassificerede og afklassificerede oplysninger til skade for Jørgen Dragsdahl og tredjemand.

Agentvirksomhed

- 8 Jørgen Dragsdahls forhold under Den Kolde Krig er sjældent velbelyst. PET-Kommissionen konkluderede i 2009 efter arbejde med blandt andet PET's arkiver følgende, jf. PET-kommissionens beretning, bind 13, side 179-180: *"PET's efterforskning og overvågning i 1983-85 kunne hverken dokumentere, at Dragsdahl var en "bevidst" eller "ubevidst" agent. PET kunne ikke godtgøre, at der foregik et samarbejde med KGB. Tjenesten kunne heller ikke verificere residenturets (læs 'Ambassaden') indberetninger til Centret (læs 'Moskva') om, at Dragsdahl havde modtaget pengebeløb. Der blev med andre ord ikke tilvejebragt nogen beviser for, at Dragsdahl havde overtrådt straffeloven. Derfor besluttede PET, der i november 1985 syntes stadig mere bevidstgjort om residenturets tendens til at overdrive på forskellige måder, at der ikke skulle rejses tiltale mod Dragsdahl. I stedet indkaldtes Dragsdahl til en samtale i marts 1986, hvor han blev gjort opmærksom på, at hans virke efter PET's opfattelse havde befundet sig i en "grå fase"*".
- 9 Efter omfattende bevisførelse kom Retten i Svendborg og Østre Landsret ved domme af 2. juli 2010 og 25. oktober 2013 tilsvarende til, at Jørgen Dragsdahl ikke var KGB-agent. Resultatet harmonerede med PET's afgørelse af 30. april 2007 (bilag 167) og Justitsministeriets afgørelse af 6. december 2007 (bilag 169).

PET's klassifikation og lukkede døre

- 10 Bent Jensen har i kraft af sin sikkerhedsgodkendelse haft mulighed for at tilgå både klassificerede og afklassificerede oplysninger på PET's arkiver. Ifølge Statsministeriets vilkår af 31. august 2004 for Bent Jensens adgang til PET's arkiver, fik Bent Jensen adgangen til materiale under forudsætning af, at han accepterede tavshedspligt efter forvaltningslovens § 27 (bilag 169).
- 11 I forhold til klassificerede oplysninger følger det af vilkårene, at Bent Jensen aldrig måtte videregive eller offentligt bruge sådanne klassificerede oplysninger

uden forudgående godkendelse fra PET. Afklassificerede oplysninger kunne derimod benyttes af Bent Jensen, hvis der ikke efter en konkret vurdering var tale om fortrolige personoplysninger omfattet af tavshedspligten efter forvaltningslovens § 27. Betydningen af sondringen mellem klassificerede og afklassificerede oplysninger og begrænsningerne i Bent Jensens mulighed for anvendelse af oplysninger fra PET's arkiver stod i al fald lysende klart for Bent Jensen efter Justitsministeriets afgørelse af 6. december 2007.

- 12 Under retssagen er fra PET's arkiv fremlagt bilag P1-P32 samt en række dokumenter uden P-nummerering i ekstrakten bind VI, side 923-1012. P-betegnelsen er anvendt, fordi bilagene er tilvejebragt efter edition hos PET efter begæring fra Bent Jensen og Jørgen Dragsdahl. Der blev åbnet for edition ved Højesterets kendelse af 17. april 2009 (UfR 2009.1854 H), hvorved Højesteret stadfæstede Retten i Svendborgs pålæg: *"Politiets Efterretningstjeneste skal, i det omfang dokumenterne er afklassificerede, udlevere dokumenterne nævnt i editionsbegæringen af 2. november 2007 punkt 1-9 og 17. Retsmøder under sagen, hvor dokumenterne fremlægges og omtales eller citeres, afholdes for lukkede døre."*
- 13 Det er således efter Højesterets kendelse tydeligt, at fremlagte bilag fra PET's arkiv omfattede afklassificerede oplysninger, og disse oplysninger skulle behandles for lukkede døre. De afklassificerede oplysninger er derfor heller ikke gengivet i sagsfremstillingen i den offentliggjorte udgave af Retten i Svendborgs dom, mens Østre Landsret valgte en fremgangsmåde, hvor landsretten undlod at referere de afklassificerede oplysninger i sin dom.
- 14 Ikke desto mindre og på trods af gentagne indskærpelser fra domstolene i retsbøger og breve af 28. april 2009 (**bilag 442**), 29. juni 2009 (bilag 442), 12. februar 2010 (**bilag 443**), 28. april 2010 (**bilag 444**, s. 3), og 3. november 2001 ((**bilag 445**) og (ekstrakten bind I, s. 116-118)) samt breve og skrifter fra PET (eksempelvis bilag 167, A18 og **446**), er der gjort brug af klassificerede og afklassificerede (fortrolige) oplysninger fremlagt bag lukkede døre til skade for Jørgen Dragsdahl og tredjemand, jf. nedenfor afsnit om "Oplysninger på vildveje".

Editionsbegæring er allerede nægtet af Højesteret og Østre Landsret

- 15 Højesteret bør nægte edition som påstået af Bent Jensen allerede fordi, Højesteret ved kendelse af 17. april 2009 har taget stilling til editionsbegæringen.

- 16 Højesteret afgjorde således under behandlingen i første instans, at PET ikke skulle udlevere klassificerede oplysninger. Blandt de dokumenter, som ikke skulle udleveres, var samtlige PET's observations- og resumerapporter (bortset fra bilag P3 og P4) vedrørende Jørgen Dragsdahl samt to henvendelser fra PET til Københavns Byret i 1986, der nu på ny begæres fremlagt.
- 17 Efter Højesterets kendelse genfremsatte Bent Jensen sin begæring om udlevering af dokumenter fra editionsbegæringen af 2. november 2007, jf. Tillægsekstrakt I, mappe D, fane 1, samt en række andre klassificerede dokumenter. Det skete under anken i Østre Landsret ved begæring af 28. oktober 2011, jf. ekstrakten bind II, s. 499-508. PET udtalte sig ved brev af 9. februar 2012 imod editionsbegæringen. Bent Jensen udvidede herefter editionsbegæringen ved processkrift af 30. marts 2012, jf. ekstrakten bind II, s. 509-520. PET henholdt sig 7. maj 2012 til sin tidligere skrivelse af 9. februar 2012 og påpegede, at PET allerede i skrivelse af 21. december 2010 til Bent Jensen havde afvist afklassificering af dokumentet, som den udvidede editionsbegæring af 30. marts 2012 inddrog. Østre Landsret afviste ved kendelse af 15. juni 2012 editionsbegæringerne, (**bilag 447**). Senere, den 1. september 2012, meddelte Procesbevillingsnævnet afslag på ansøgning fra Bent Jensen om at indbringe kendelsen for Højesteret.
- 18 Bent Jensen fremkom den 16. juli 2012, jf. ekstrakten bind II, s. 542-544, med endnu en editionsbegæring, men valgte i retsmøde 5. april 2013 at frafalde editionsbegæringerne uden formalitetsprocedure. PET havde den 19. oktober 2012 udtalt sig mod editionsbegæringen (**bilag 448**). Jørgen Dragsdahl havde den 31. juli 2012, jf. ekstrakten bind II, s. 545-552, valgt at fremsætte begæring om telefonaflyttningsrapporter samt kendelser derom, der indgik i Bent Jensens editionsbegæring bl.a. for at undgå mytedannelse. Som svar på disse editionsbegæring udleverede PET tre aflytningsrapporter, som blev fremlagt i sagen (P30, P31, P32) (bilag 448).
- 19 Det er derfor forkert, når Bent Jensen giver udtryk for, at Jørgen Dragsdahl skulle mene, at dokumenterne omfattet af editionsbegæringen er væsentlige for nærværende sag og bør udleveres. Jørgen Dragsdahl kender ikke indholdet af de klassificerede dokumenter.
- 20 Med nærværende editionsbegæring er det for de fleste dokumenters vedkommende tredje og fjerde gang, at disse begæres udleveret, og PET, landsretten som Højesteret har tidligere vurderet, at udlevering af dokumenter, hvis klassificering fastholdes af PET, ikke skal finde sted.

- 21 Højesterets og landsrettens afgørelser er fortsat retskraftige, og PET's seneste vurdering af dokumenterne er under tre år gammel.
- 22 Der savnes således grundlag for at tro, at endnu en vurdering af dokumenterne vil falde anderledes ud, og at dokumenterne skal fremlægges. Der savnes endvidere grundlag for at tro, at PET's vurderinger om statens sikkerhed og hensynet til fremmede magter skulle være forkert.
- 23 Bent Jensens synspunkt om, at der er *hengået knap 30 år siden aflytningerne blev gennemført, og at hverken rigets sikkerhed eller hensynet til andre magter kan begrunde, at begæringerne om kendelser om telefonaflytning eller selve telefonaflytningerne ikke fremlægges* er ikke korrekt. Der er tale om et synspunkt, som er blevet afvist ved domstolene nu to gange, og som også PET tidligere har taget stilling til (bilag A18, s. 6).

Hensynet til kontradiktion og egenaccess

- 24 Fornyet adgang til PET's arkiver vil være et brud på kontradiktionsprincippet over for Jørgen Dragsdahl.
- 25 Bent Jensen har gennem sin af Statsministeriet godkendte, langstrakte adgang til PET's arkiver haft adgang til dokumenter om Jørgen Dragsdahl, som Jørgen Dragsdahl aldrig har set.
- 26 Editionsbeğæringerne i nærværende sag drejer sig derfor om dokumenter, som Jørgen Dragsdahl ikke kender indholdet af, og som han derfor kontradiktorisk ikke har haft mulighed for at forholde sig til.
- 27 Fremlæggelse af yderligere dokumentation fra PET's arkiver giver risiko for et ufuldstændigt billede af sagen. Jørgen Dragsdahl har på grund af sin begrænsede adgang til PET's arkiver ikke mulighed for at påpege hvilke dokumenter hos PET, der taler i modsat retning (som fx bilag P24) eller supplerer de af Bent Jensen ønskede.

Editionens manglende relevans og omfattende omfang

- 28 Som begrundelse for fremlæggelsen af materialet er det anført, at dette vil godtgøre, at samtlige af de af Bent Jensen fremsatte udsagn er sande. Da editionsbeğæringen angår PET's arkiver, er dette uantageligt, allerede fordi PET-Kommissionen og DIIS-udrederne havde adgang til det samme eller mere materi-

ale end Bent Jensen havde forud for hans artikler startende med artiklen i Jyllands-Posten 14. januar 2007.

- 29 Bent Jensen har således i notatet "*Den historiske kildekritik og dokumenter i PET's arkiv*" oplyst, at han i 2006-07 som følge af navnlig PET-kommissionens igangværende arbejde havde begrænset adgang til arkiver om Jørgen Dragsdahl, jf. ekstrakten bind VI, s. 1018-1022. Bent Jensen forklarede også for landsretten, at han i 2006-07 havde det samme materiale, som forskerne af DIIS-udredningen havde haft, jf. landsretsdommen, s. 19, herunder havde han ikke adgang til Gordievskij-materialet. Bent Jensen har endvidere skrevet i brev til Procesbevillingsnævnet, at han kun havde adgang til "*en meget lille del af PET's arkivalier*" (**bilag 449**). Herunder havde han ikke adgang til Gordievskij-materialet, som han ifølge Jyllands-Posten af 25. januar 2009 først fik adgang til i sommeren 2008, jf. "*Professor: PET gav urigtige oplysninger*", Jyllands-Posten 25. januar 2009 (**bilag 450**).
- 30 For at editionen kan efterkommes, skal det være påvist eller sandsynliggjort, at dokumenterne indeholder noget af betydning for sagens afgørelse. Begæringen skal indeholde nøjagtige oplysninger om de fakta i relation til påstanden, der ønskes bevist, og offentlige myndigheder kan ikke pålægges udlevering af dokumenter til brug for en undersøgelsesmæssigt præget gennemgang.
- 31 Bent Jensens begæring omhandler omfattende materiale, og det er kun for de færreste dokumenters vedkommende nøjagtigt angivet, hvorfor disse er af betydning for sagen. Alene af den grund bør edition ikke imødekommes. Desuden er de fleste dokumenter ikke konkret oplyste og derfor svært identificerbare for både PET og Jørgen Dragsdahl. Det er derfor vanskeligt at forholde sig til det mulige indhold af disse dokumenter.
- 32 Særligt vedrørende udlevering af afskrift af telefonaflytningerne er det af Bent Jensens egne angivelser i processkriftet af 24. juni 2014 tydeligt, at ingen af disse kan bevise, at Jørgen Dragsdahl skulle have virket som KGB-agent.
- 33 Udleveringen af PET's henvendelser til Københavns Byret og byrettens kendelser samt de øvrige dokumenter fra perioden 1983 til 1986, der er begæret fremlagt, er uden relevans for nærværende sag. Det er uomtvisteligt, at Jørgen Dragsdahl på den ene side var mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 108, men at PET på den anden side aldrig sigtede eller tiltalte Jørgen Dragsdahl herfor.

- 34 I forhold til telefonafløtningskendelserne er der særlig grund til at have opmærksomhed på hensynet til andre stater, da telefonafløtningskendelserne med stor sikkerhed er baseret på det Gordijevski-materiale, som PET har fra den britiske efterretningstjeneste, og som antageligvis er klassificeret af den britiske efterretningstjeneste.
- 35 Begæringen indeholder ikke nøjagtige oplysninger om, hvilke konkrete fakta, der ønskes bevist ved udleveringen af telefonafløtninger, og Bent Jensen angiver ikke på forhånd de bestemte kendsgerninger, der kan bevises ved hjælp af de dokumenter, der ønskes udleveret.
- 36 Hvis Højesteret som landsretten måtte komme til det resultat, at Bent Jensen ikke kan føre sandhedsbevis for sine udsagn, og at der dernæst skal foretages en vurdering af, om Bent Jensen alligevel havde tilstrækkelig faktisk grundlag for sine udsagn, er det relevant at belyse, hvilken dokumentation Bent Jensen faktisk havde, da han fremkom med sine udsagn. Dette taler imod fremlæggelse af den begærende dokumentation.

Tredjemandsedition – ikke partsedition

- 37 Det anføres i processkrift af 8. april 2014, s. 23, at Jørgen Dragsdahl skulle have fået alle afløtninger udleveret, og at han ikke selv skal "*kunne sortere i det, han vil fremlægge. Alt skal fremlægges under sagen.*" Det anførte er forkert.
- 38 Som det fremgår af PET's brev af 19. oktober 2012 til Østre Landsret (bilag 448), fremsendte PET efter mere omfattende editionsbegæring fra Jørgen Dragsdahl kun udskrifterne af tre konkrete samtaler til landsretten. Disse udskrifter er fremlagt i sagen.
- 39 Da det materiale, Bent Jensen ønsker fremlagt, ikke er i Jørgen Dragsdahls besiddelse, kan der med Bent Jensens editionsbegæring alene blive tale om tredjemandsedition, jf. retsplejelovens § 299, og ikke partsedition, jf. retsplejelovens § 298.

Omgåelse af PET's og Højesterets tidligere vurderinger

- 40 Bent Jensen har anført, at Jørgen Dragsdahl utvivlsomt har krav på at få udskrift af samtlige telefonafløtninger udleveret fra PET. Derfor har Bent Jensen opfordret Jørgen Dragsdahl til at medvirke til, at samtlige henvendelser til Københavns Byret indeholdende begæring om kendelser til telefonafløtning fremlægges, at

udskrift af samtlige telefonaflytninger fremlægges, samt at fremsætte selvstændig begæring herom.

- 41 Som det fremgår af PET's meddelelse til Retten i Svendborg af 30. juni 2008 og kæreskrift af 7. oktober 2008 (bilag A18, s. 7-8), var det uden betydning for vurderingen, at Jørgen Dragsdahl havde meddelt samtykke til, at efterretningstjenesten udleverede oplysninger.
- 42 Afgørende for, hvad der kan udleveres, vil alene være, hvad der ifølge PET og Justitsministeriet er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn til statens sikkerhed og forholdet til fremmede magter.
- 43 Bent Jensens opfordringer til fremlæggelser fra Jørgen Dragsdahl og dennes medvirken hertil er derfor ikke relevante. Jørgen Dragsdahl har ingen mulighed for at påvirke fremlæggelsen af PET's oplysninger, oplysningernes klassificerede karakter taget i betragtning.

Vidnefritagelse

- 44 Reglerne om edition begrænses af retsplejelovens § 171 om vidnefritagelse. Det følger af § 171, stk. 2, nr. 1 og 2, at der ikke foreligger pligt til at fremlægge materiale og altså heller ikke medvirken hertil, såfremt materialet antages at ville udsætte den pågældende eller dennes nærmeste for tab af velfærd.
- 45 Af betænkning om vidner nr. 316 af 1962 fremgår det, s. 49 og 105, at dette også gælder situationer, hvor det vil medføre et modsætningsforhold til nære slægtninge.
- 46 De oplysninger, som Bent Jensen nu på ny søger fremlagt, omhandler en periode, hvor Jørgen Dragsdahl levede i ægteskab med en anden kvinde, end det er tilfældet i dag.
- 47 Jørgen Dragsdahls nuværende ægteskab er således belastet af nærværende sag, og de forhold den medfører. Samtidig skal der tages hensyn til Jørgen Dragsdahls tidligere hustru og de oplysninger, der måtte fremkomme om hende og deres ægteskab ved offentliggørelse af et omfattende antal private telefonsamtaler, som Jørgen Dragsdahl ikke kender indholdet af.

